

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 6 november 2015

Ö 701-15

KLAGANDE

1. JL

2. CL

Ombud för 1 och 2: Advokat ML

MOTPART

Staten genom Skatteverket

Rättsavdelningen

171 94 Solna

Företrädare: verksjuristen MW

SAKEN

Utmätning

Dok.Id 111997

HÖGSTA DOMSTOLEN
Riddarhustorget 8

Postadress
Box 2066
103 12 Stockholm

Telefon 08-561 666 00
Telefax 08-561 666 86
E-post:
hogsta.domstolen@dom.se
www.hogstadamstolen.se

Expeditionstid
08:45-12:00
13:15-15:00

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts beslut 2015-01-22 i mål ÖÄ 9218-14

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

CL och JL har yrkat att utmätningen hävs.

Skatteverket har motsatt sig att hovrättens beslut ändras.

SKÄL*Bakgrund*

1. För betalning av CLs skatteskulder beslutade Kronofogdemyndigheten den 13 december 2013 om utmätning av medel på CLs och maken JLs gemensamma bankkonto. Behållningen på kontot uppgick då till närmare 160 000 kr. Utmätningen omfattade hälften av behållningen med undantag för ett belopp som avsåg CLs behov, s.k. beneficium.

2. CL och JL har överklagat beslutet om utmätning. Till stöd för överklagandet har de hänvisat till att medel på det gemensamma bankkontot hade utmätts för CLs skatteskulder också ungefär ett halvår tidigare, den 29 maj 2013. Behållningen på kontot hade vid detta tillfälle varit närmare 800 000 kr och utmätningen hade omfattat hälften av det beloppet, med avdrag för beneficium. CL och JL har gjort gällande att de medel som fanns kvar på bankkontot efter utmätningen i maj sålunda tillhörde JL ensam och att det därför inte finns förutsättningar för den utmätning som beslutades i december 2013.

3. Tingsrätten avslag CLs och JLs överklagande. Hovrätten har fastställt tingsrättens beslut.

Utmätning av gemensamt banktillgodohavande

4. Den typ av bankkonto som är aktuell i målet utgörs av ett konto som är gemensamt för två personer. Enligt vad som brukar gälla för ett sådant konto får var och en av kontohavarna göra uttag på kontot, såvida det inte har särskilt avtalats att dispositionsrätten ska vara gemensam.

5. Utmätning av ett banktillgodohavande som detta görs som utmätning av fordran, dvs. som utmätning av rätten till betalning enligt kontoavtalet.

6. För att banktillgodohavandet ska kunna utmätas krävs att det framgår att fordringen tillhör gäldenären (4 kap. 17 § utsökningsbalken). Som princip gäller alltså att det åvilar sökanden att i utmätningensmålet styrka gäldenärens rätt till fordringen. Det får dock beaktas att den utredning som ligger till grund för prövningen är summarisk (se NJA 1983 s. 436, jfr även NJA 2008 s. 444).

Den omständigheten att ett banktillgodohavande står inne på ett konto i gäldenärens namn utgör ett starkt positivt stöd för att fordringen tillhör gäldenären; det anses då ankomma på tredje man att visa så mycket stöd för sitt anspråk att gäldenärens rätt framstår som oklar (jfr Torkel Gregow, Tredje mans rätt vid utmätning, 1987, s. 254 f.).

7. I förhållandet mellan två kontohavare till ett gemensamt banktillgodohavande bör den andel som tillhör en av dem i enlighet med den princip som har kommit till uttryck i 1 § andra meningen lagen (1904:48 s. 1) om samäganderätt bestämmas till hälften av tillgodohavandet, om inte annat visas (se NJA 1988 s. 112).

Bedömningen i detta fall

8. Endast den omständigheten att hälften av den behållning som fanns på det gemensamma bankkontot den 29 maj 2013 då utmättes för CLs skulder innebär inte att hennes rätt till hälften av behållningen på kontot den 13 december 2013 framstår som oklar. I avsaknad av uppgifter och utredning från CL och JL om användningen av deras bankkonto efter den första utmätningen får det alltså anses framgå att hälften av behållningen tillhör CL. Någon skyldighet för Kronofogdemyndigheten att i den aktuella situationen närmare undersöka användningen av kontot föreligger inte.

9. Som tingsrätten och hovrätten har konstaterat finns det därmed förutsättningar för utmätning enligt 4 kap. 17 § utsökningsbalken.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Ella Nyström, Kerstin Calissendorff (skiljaktig), Ingemar Persson, Dag Mattsson (referent, tillägg) och Anders Eka (skiljaktig)
Föredragande justitiesekreterare: Anna Berglund

SKILJAKTIG MENING

Justitieråden Kerstin Calissendorff och Anders Eka är skiljaktiga och bifaller överklagandet samt anser att skälen för beslutet ska ha följande lydelse från och med punkten 6.

6. För att banktillgodohavandet ska kunna utmätas krävs att det framgår att fordringen tillhör gäldenären (4 kap. 17 § utsökningsbalken). Som princip gäller alltså att det åvilar sökanden att i utmätningens målet styrka gäldenärens rätt till fordringen, med beaktande av att den utredning som ligger till grund för prövningen är summarisk (se NJA 1983 s. 436).

7. Den omständigheten att ett banktillgodohavande står inne på ett konto i gäldenärens namn utgör normalt sett ett starkt positivt stöd för att fordringen tillhör gäldenären. I förhållandet mellan två kontohavare till ett gemensamt banktillgodohavande bör som utgångspunkt den andel som tillhör en av dem i enlighet med den princip som har kommit till uttryck i 1 § andra meningen lagen (1904:48 s. 1) om samäganderätt bestämmas till hälften av tillgodohavandet (se NJA 1988 s. 112). I vissa fall kan förhållandena emellertid vara sådana att det, trots att gäldenären står som kontohavare, finns anledning att betvivla att gäldenären har del i banktillgodohavandet. Det kan också vara så att den andre kontohavaren anför omständigheter som gör att gäldenärens

samäganderätt till fordringen framstår som oklar. Kronofogdemyndigheten ska då, om annan utredning saknas, avstå från utmätning (jfr Torkel Gregow, Tredje mans rätt vid utmätning, 1987, s. 254 f.).

Bedömningen i detta fall

8. I detta fall har det vid den utmätning som genomfördes i maj 2013, dvs. ungefär ett halvår före den i målet aktuella utmätningen, konstaterats att den fordran som efter den utmätningen kvarstod på kontot tillhörde JL. Det har gått en förhållandevis kort tid efter den utmätningen och behållningen på kontot har minskat sedan dess. Mot denna bakgrund kan inte enbart den omständigheten att CL fortfarande står som kontohavare innebära att sökanden kan anses ha styrkt att fordringen på banken till hälften tillkommer CL. För detta skulle krävas att sökanden förebringade åtminstone viss bevisning till stöd för sitt påstående om att CL blivit hälftenägare till fordringen. Av betydelse är därvid att Kronofogdemyndigheten har möjlighet att med stöd av 4 kap. 15 § utsökningsbalken begära in utredning, exempelvis kontoutdrag från banker.

9. Sammantaget innebär det anförda att förutsättningarna för utmätning i detta fall inte är uppfyllda. Utmätningen ska därför upphävas.

**BILAGA TILL
PROTOKOLL**
2015-09-30

BILAGA 2

Mål nr
Ö 701-15

SÄRSKILT TILLÄGG

Justitierådet Dag Mattsson tillägger för egen del.

I rättsfallet NJA 1987 s. 56 konstaterades att utmätning beträffande två makars gemensamma fordran på räntebidrag enligt bostadsfinansieringsförordningen för ena makens skulder inte kunde avse större del av fordringen än vad som, med hänsyn till förhållandet mellan makarna, tillkom maken, dvs. hälften. Detta gällde oavsett till vem bostadsstyrelsen kunnat med befriande verkan utbetala räntebidragsbeloppet. Makarna var solidariskt betalningsansvariga för det bostadslån som var förenat med bidraget.

Det är inte aktuellt att nu pröva om motsvarande gäller i en situation som den som föreligger i målet eller om, trots kontohavarnas inbördes förhållande, hela behållningen på det gemensamma bankkontot kan utmätas.

Dok.Id 114355

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax 08-561 666 86	08:45-12:00
	103 12 Stockholm	E-post:	13:15-15:00
		hogsta.domstolen@dom.se	
		www.hogstadamstolen.se	